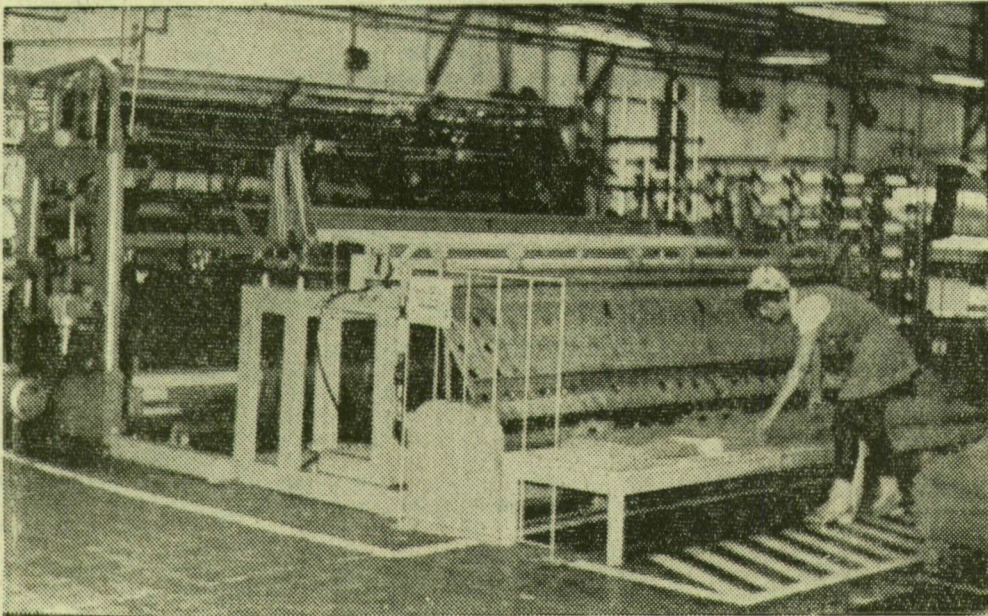

A KSZV-ben, újítás eredményeként

Devizamegtakarítás, többlettermelés

Munkában a zsákkötő gépkomplexum

Még három esztendeje sincs, hogy munkába állították az újszegedi szövőgyár kelmegyártó üzemében az első raschel zsákkötőgépet. A nyugatnémet Karl Mayer cég által gyártott berendezésből azóta további öt került a gyárba. A lánckötő gépeken olyan, a legigényesebb követelményeknek is megfelelő polietilén alapanyagú zsákokat készítenek, amelyek a korszerű csomagolás elengedhetetlen eszközei, s mint ilyenek igen keresettek a tőkés piacokon. A zsákgyártó gépsor egy zsáktekercset készítő kötőgépből, és egy vágóberendezésből áll, amely a tekercset méretre szabdalja. Ez utóbbi csak egy része a funkcionálisnak, a kész zsákokat ugyanis még meg kell szálolni és szazas csomagokba kell kötni. Külön ember kezeli a kötőgépet, egy másik a vágót és emellett két vágóberendezéshez még egy úgynevezett lerakó dolgozó is szükséges.

A textilipart különösen erősen sújtó munkaerő-gondok miatt a gyár szakemberei már hosszabb ideje kísérleteztek a három munkaművelet összevonásával. Két fiatalember, Széll János üzámvezető mérnök és Kecskeméti György elektrotechnikus munkáját a közelmúltban siker koronázta: olyan berendezésgyűjtést készítettek, amely automatikusan elvégzi mind a három munkafázist. A kötőgépet ugyanis alkalmassá tették arra, hogy — emberi közbeavatkozás nélkül — méretre vágja a tekercset, sőt meg is számolja a zsákokat. Emberi munkaerőre csak akkor van szükség: a szazas kötegek — súlyuk egyébként ilyen mennyiségben is minimális — csomagolásához való előkészítéséhez.

A két fiatal újító munkájának anyagi eredményéről még nem állnak rendelkezésre pontos adatok. Az azonban biztos, hogy újításuk több millió forint megtakarítást jelent a vállalatnak, hiszen nincs szükség az egyenként közel félmillió forint értékű tőkés importból származó vágó berendezések megvásárlására. A vállalat vezetői egyébként — miután látták a sikerre kacsát — eredményeket — az újabb zsákkötőgépekhez — már nem is vásárolták meg a szükséges vágóberendezéseket s ezzel jelentős devizát takarítottak meg a népgazdaság számára. Az újítás jelentőségét emeli az a tény, hogy ezt a szerkezeti változtatást még a gyártó cég szakembereinket sem sikerült meggyőzniük. Ezen ezért nem véletlen, hogy a KSZV nemzetközi jogi védelem alá kívánja vonni az újajta berendezést s már meg is tette a szükséges lépéseket a találmány hazai és nemzetközi szabadalmi elismertetésére.

A folyamatos üzemeltetés előfeltételei már ma adóttak: valamennyi gépet új rendszerűvé alakították át s folyik a dolgozók betanítása is. Így nyugodtan várhatják február 16-át, amikor a folyamatos üzemelés megkezdődik. Ez azt jelenti, hogy a zsákgyártó gépek kezelői a jövőben 6+2-es munkarendben dolgoznak, tehát hat napi munka után két nap pihenés következik. Ez a változás anyagilag kedvezően érinti a dolgozókat, az előzetes számítások szerint ugyanis átlagosan havi 900 forinttal nő a keresetük. A folyamatos munkarend megszervezésénél figyelembe

vették a dolgozók egyéni kéréseit is, így azok, akik nem tudták vállalni a folyamatos üzemmel járó változásokat, olyan gépek mellé kerültek, amelyek továbbra is három műszakban dolgoznak.

A 6+2-es munkarend az év hátralevő részében mintegy 30 százalékos termelés-növekedést eredményez. A tíz és fél hónap alatt 90 tonnával, vagyis kétfélmillió 375 ezer zsákkal készítenek többet, mint a korábbi három műszakos üzemeléssel. A többletszák értékesítése nem okoz gondot: a jó minőségű termék piacra talál a tőkés országokban, öregbítve ezzel a KSZV hírnevét.

Reigl Endre

Erdősítés a homokon

A fa, az erdő, a környezet egyik természet adta kincse. Nélkülözhetetlen az ember, az ipar, a mezőgazdaság számára. Szeged és környéke lakóit nem kényezteti el a természet vadregényes tájaival, kéklő hegycsúcsaival. Az ervelelőknak időbe, pénzbe kerül, hogy megcsodálják az akácvirágzást. De az erdő nemcsak kirándulási hely, hanem értékes nyersanyagforrás is, sőt távlatokban nagy jövő elé tekint a zöldövezet. Ezért nagy jelentőségű az a kormányrendelet, amely a gyenge természetű területek jobb kihasználása érdekében előírja a gazdaságoknak az erdősisítést. Az állam jelentős anyagi támogatást nyújt a vállalkozó kedvű térszereknek, gazdaságoknak. Az erdők — beleértve a telepítettek is — az állami erdőgazdálkodók és az erdővel rendelkező mezőgazdasági nagyüzemek gondozásában állnak.

Népgazdaságunk ötödik ötéves terve az élőfa-készlet növelésére országosan 40—45 ezer hektár telepítést irányoz elő. A Csongrád megyei tanács vb mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztálya, karöltve a Debreceni Agrártudományi Egyetem termelésfejlesztési intézetének szegedi csoportjával, komplex fejlesztési programot dolgozott ki a járás területére, amelyben szerepel az erdőtelepítés is. Így a közeli jövőben 630 hektár homokterületet erdősítenek. Könnyen gépesíthető, nem kíván nagy szakértelmet a gondozása. Igaz, hogy később térül meg a befektetés. Mindenképpen helyreendő, mert szebbé varázsolja a környéket, tisztítja a levegőt, védelmet nyújt

a futóhomok ellen, és végül, de nem elhanyagolandó érveként kell megemlíteni, hogy a nyárfa nélkülözhetetlen alapanyaga a műanyagipar-nak, mert feldolgozása után belőle nyerik a cellulózt, amiből többek között a papír is készül.

M. T.

Sokan vagyunk, vagy kevesen?

A től függ, hogy mire értelmezzük a kérdést. Jelen esetben gondoljunk a munkaerőhelyzetre, s úgy próbáljunk választ adni. Is, is — mondhatná bárki —, s aligha tévedne. A szakemberek úgy fogalmazzák, hogy feszültségekkel terhes a hazai munkaerőhelyzet. Mit értenek ezen? Valószínű a jelen helyzet reális értékeléséből és a jövő feladatainak prognózisából indulnak ki. A valószínűt nem lehet elkendőzni: a munkaerőhelyzet zavarja a meglévő géppark kihasználását, sőt ellátási gondokat is okoz. De kérdezzünk még egyszer vissza, valós ez a létszámláhiány? Újból az e témával foglalkozó szakemberek véleményét hozom föl: „A népgazdaság strukturális vonalának munkaerőigénye nem egyezik a dolgozók fölkészültségének strukturájával. Tehát struktúra-összehangolás szükséges.” Elhiszem, hogy túl szakmai ízü a megfogalmazás, de ettől függetlenül értjük, miről van szó.

A hajdani munkaerő-főléleg régen eltűnt, már nagytól sem lehet szabad munkavállalót találni. Hogyan, miként jutottunk idáig? Örömrökre, megnyugvásunkra hiszen a szocialista társadalmi rendszer előrehaladása adott lehetőséget, hogy gyárakat építsünk, hogy korszerű nagyüzemekké fejlesszük mezőgazdaságunkat, hogy minden embernek ne csak a munkához való jogot garantáljuk, hanem a munkaalkalmat is. De egy olyan elmaradt ország, mint amilyen a miénk is volt, első lépésként az extenzív fejlesztést követhette, mert az ilyen út biztosított új üzemeket és munkahelyeket. S mint minden, ez az út is véges. Az iparfejlesztésnek is megvan a maga határa, mértéke, a munkaerőnek ugyancsak véges a száma.

Régen elérkeztünk az intenzív fejlesztés küszöbéhez, amikor a munkaerőt már nem keresni, csalogatni kell, hanem — elnézést a kifejezésért — korszerű gépekkel helyettesíteni. Ezt az utat próbálja járni a szegedi és a megyei vállalatok többsége is, helyesen. Például az újszegedi szövőgyárban ajánlatként zűmmögő NSZK-beli és francia gyártmányú ragadókaros szövőgépek tízszer olyan termelékenyek, mint elődeik, bár azok sem idősebbek egy évtizednél. S ne fussunk tovább ennél a példánál! Hajdanában egy-egy gép harminc, sőt ötven esztendeig is bírta a versenyt, állta a sarat. A mai világban, a gyors műszaki és technikai rohanásban bizony az évek összezsugorodnak, ami tegnap még korszerű volt, holnap már avult.

A fejlődésünk hozta magával — de lehet, hogy sok minden más is —, több a munkahely nálunk, mint a munkáskéz. S gyakran fölragyítva jelenik meg gondunk is: a vállalat húsz embert keres, akkor is, ha ötre van szüksége, „hátha megmarad a szükséges létszám”-alapon. Ebből természetesen nem szabad végtelenségig következtetéseket leszűrni. De annyi bizonyos, hogy emiatt majdnem mindenütt akad belső munkaerő-főléleg. Ugyan kérem — szólhatnak vissza az üzemek vezetői —, nincs főléleges munkaerő a gyárkapun belül, hiszen akkor nem keresnénk állandóan újakat. Igen ám, de ha jobban megnéznék és megvizsgálnák a

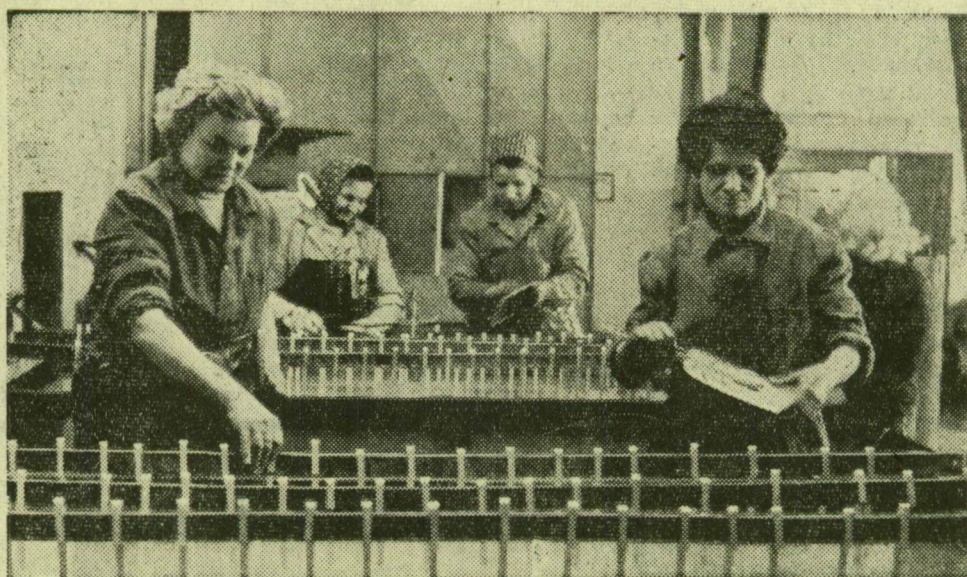
vállalaton belüli munkaerő-gazdálkodást, valószínűleg tapasztalnék, hogy nem mindenki ott dolgozik, ahol a legtöbbet tud produkálni, néhol teljesen fölöslegesen tartanak meg beosztásokat, és a munkaerővel való foglalkozás gyenge színvonalon áll. Pedig a munkaerővel való foglalkozás legalább annyira lényeges, ha nem lényegesebb, mint a termékekkel, az energiával vagy a nyersanyagokkal való okos gazdálkodás. Oly régi alapszabály, hogy éppen azzal kell legkörülményesebben gazdálkodni, amiből szűkösen állunk.

Senki ne higgye, hogy az időtényezőről csak divatból beszélnek napjainkban. Az idő — pénz. S pontosan ki lehet számolni, mennyit nyerhet vagy veszthet egy vállalat, ha közömbösen szemléli a munkaerővel való gazdálkodást, illetve annak jelentőségét tulajdonít. Egy hevenyészett felmérés szerint állítólag 20 százalékra is fölúgrik a munkából elvett, elveszett idő üzemünkben. Ez annyit jelent, hogy száz emberből csak nyolcvan dolgozza ki meghatározott munkaidejét, tehát százan vannak alkalmazva ott, ahol a végeredmény mindössze nyolcvan ember produktuma. Hol tűnik el az említett 20 százalék munkaidő?

A fölmérések szerint legtöbb az üzem-és munkaszervezés gyöngeségei miatt megy veszendőbe: anyagellátási nehézségek, korszerűtlen technológiai sorrendiség, indokolatlan munkafolyamatok, avult termékek erőltetése, és más egyebek. De nagyon sokra rúg az az idő is, amely a műszakok kezdésekor és befejezésekor, munkaközi szünetek idején porlik el. Sorolható tovább: tanfolyamok, értekezletek, vizsgák, tárgyalások, egyéb állampolgári kötelezettségek teljesítése munkaidő alatt. Ezek jelentős része kiküszöbölhető volna. De sok az az idő is, amely törvényesen jár minden dolgozónak. Nyugodtan lehet számolgatni, hány napot tesz ki egy esztendő során a vasár- és ünnepnapok, a fizetett ünnepek száma a rendes szabadság ideje, a pótszabadságok, a jutalom- és a tanulmányi szabadságok napjai, s a szabad szombatok. Könnyű belátni, hogy sok kedvezményben részesülünk, egyre kevesebb a kötelező munkanapok száma, tehát azt a mérsékelt időt illenék sokkal jobban kihasználni. A megmaradt munkaidő minden percére szükségünk van éppen azért, hogy a kedvezményeket, a szociális vívmányokat garantálni lehessen.

Mit mondhatunk végül is: sokan vagyunk, vagy kevesen? Talán akkor közelíthetjük meg legpontosabban a kérdésre adandó válaszból az igazat, ha úgy fogalmazzuk, hogy aránytalanságok vannak a munkaerő foglalkoztatásában. Néhol nagyon is reális a munkáskéz hiánya, s ezért drága gépek kihasználatlanul állnak illetve műszakszámuk igen alacsony, máshol viszont bőven akad munkaerő-főléleg a gyárkapukon belül. A munkaerővel való gazdálkodást kellene magasabb színvonalra emelni. Ahol kevés a munkás, ott legalább azt a keveset úgy „mozgassák”, hogy a legmagasabb hatékonyságot ériék el a termelésben segítségükkel. Ez viszont a vállalati tervezés, a helybeli üzem- és munkaszervezés egyik lényeges feladata.

GAZDAGH ISTVAN

Somogyi Károlyné felvétele

Asszonyok a fémiparban

A Szegedi Fémipari Vállalat galvanizálóműhelyében dolgozik a Semmelweis szocialista brigád. A név is elárulja, hogy asszonyokról van szó. A brigád aranykoszorus jelvénnyel birtokosa, tagjainak teljesítménye kiváló, lelkiismeretesen helytállnak ebben a nehéz munkakörben. Pontosan követik a munkavédelem szabályait, egészségük védelmében rövidített munkaidőben foglalkoztatja őket a vállalat. Csak így lehetséges, hogy több éve folyamatosan képesek végezni ezt a munkát, foglalkozást ártalmából eredő betegség nem fordul elő.

Klubok a laktanyákban

A katonák életkörülményeinek további javítására irányuló törekvés lényeges része a szabad idő értelmes, kulturált eltöltési lehetőségeinek biztosítása. Ezt szolgálják egyebek között a laktanyákban létrehozott KISZ-klubok, amelyek a katonák társadalmi tevékenységének, kulturált pihenésének, kikapcsolódásának fontos bázisai.

Új konfekcióüzem

A Nógrád megyei Textilipari Vállalat február elején új üzemháza költözik. A többszintes épületre 24 millió forintot költöttek, ebből 9 millió forintért berendezéseket vásároltak: az NDK-ban készült Textimákat és speciálgépeket. A vállalat idei feladatterve 180 millió forint értékű árutermelés.